

Wild maar niet verwilderd

Tien weken lang kijkt uw krant over de haag van de mooiste zomertuinen, groot en klein. Maar zelfs hier is het gras niet altijd groener: we belichten telkens ook een tuinprobleem en vertellen hoe het werd opgelost. Deze week een tuin in Hamme. De tuineigenaars wilden natuur van voor tot achter, liefst met inheemse planten, en waar het kon nog lekker ook.

Marc Verachtert, foto's Geert Van de Velde

Philippe Cattelain en zijn echtgenote Isabelle wilden een op-en-top natuurlijke tuin. "Ik ben van kinds af gepassioneerd door natuur, zelfs gebeten door planten, zeker als ze dan nog eens nachtvlinders lokken", vertelt hij. Er zijn echter niet veel tuinaan-

nemers die van wilde planten hun specialiteit maken. Philippe zocht het internet af. "Mijn gevoel sloot het best aan bij de projecten en de manier van werken van Michel Geys van Natuurtuinen.be." Tegenvaller: Michel Geys is van Mol en houdt het – om ecologische redenen – graag dicht bij huis. Toch zochten

Philippe en Isabelle hem op tijdens zijn eigen open tuintagen, raakten nog meer begeistert over wat hij doet en wisten hem te overtuigen. Michel: "Ze waren een van de laatste bezoekers, waar je dus wat langer mee blijft praten. Het was duidelijk dat we dezelfde interesses hebben. Philippe kent trouwens heel wat planten."

Iets wat hij later bevestigd zag: "Meestal is het zo dat ik bij het voorstellen van planten flink wat toelichting moet geven. Hier niet. Philippe vroeg me zelfs extra planten op de lijst te zetten. Het bleek om planten te gaan die bijzondere nachtvlinders lokken."

Plant in de kijker: verfbrem

- Haar verkwaliteiten bezit ze nog, maar ze worden niet meer naar waarde geschat. Vroeger werden de bloeitopjes geoogst om wol en kleding een (geel) kleurbad te geven.
- Verfbrem groeide op heel wat plaatsen in Vlaanderen, met voorkeur voor zonnige en voedselarme plekken. Vandaag vind je haar nog amper op enkele plekken, weggedrukt door onder andere nieuwe landbouwmethodes en de steeds verder oprukkende verstedelijking.
- Voor tuinen en niet alleen natuurrijke tuinen is dit net iets meer dan een meter hoog groeiende wintergroene struikje een hebbeding. Het bloeit elk jaar opnieuw, van juni tot september, met een overvloed aan gele bloempjes op het einde van de twijgen. Voor bijen, hommels en andere bestuivers, maar ook vlinders als groentje en groot koolwitje, is het een ideale voedselplant. Let op: hazen vinden ze ook heel lekker en wagen zich voor een hapje zelfs tot dicht tegen de woning.

Tuinfiche

Wie: Philippe Cattelain, Isabelle Gielen, Aline (9) en Leonie (7)
Waar: Hamme
Oppervlakte: 850 m²
Type: Ecologische siertuin
Leeftijd: 1 jaar.

De tuin werd pas vorig jaar aangelegd. De vier eerdere jaren gebruikte het gezin Cattelain hem zoals de vorige eigenaars hem achterlieten: een breed uitgesmeerd gazon gedecoreerd met strak geknipte buxus. Vandaag is het een veelzijdig en gastvrij paradijs met oog voor biodiversiteit. "Met mijn mottenvaak – een vlin-derfuk met lamp die de diertjes na determinatie ge-zond en wel weer vrijlaat – heb ik driehonderd verschil-lende soorten nachtvlinders gevangen, waaronder zelfs zeldzame exemplaren", zegt Philippe. Hij voegt eraan toe dat het aantal insecten en tuinvogels dat op bezoek komt, enorm toenam. En toch is dit geen wilde tuin! Michel gruwte zelfs van het woord. "Wild klinkt als verwilderd en dat is deze tuin niet. Er is absolute voorrang voor inheemse planten, maar verder neemt hij wel degelijk de vormen en de invulling van een heu-sel tuin aan." Hij heeft vorm en structuur, borders die af-geboord zijn en gras dat re-gelmatig wordt gemaaid. Er is ook een duidelijke sturing van zichtlijnen met planten en niveaoverschillen.

Liefst arme grond

Bij de aanleg werd komaf ge-maakt met het 'platte' ter-rein. Het kreeg glooiingen die het zicht naar achter sturen, richting bloemen-weide, en tegelijk de zithoek aan de vijver extra gezellig om zitten maken. De grond die nodig was voor de hoog-teverschillen komt uit de vijver en de 'springruimte' onder de ingegraven trampol-ine. Ook de zone voor het bloemrijke hooilandje werd ondersteboven gekeerd. Michel haalde de voedselarme grond van onder de rijke teelaardlaag en werkte die naar boven. Het tempert de groei van gras en stimuleert bloeiende kruiden het beste van zichzelf te geven.

Philippe gidst ons door zijn tuin en toont daarbij de rou-te die hij elke dag minstens een keer maakt, als hij 's avonds thuiskomt na het werk. "Langer dan tien mi-nuutjes duurt het niet en terwijl ik van de planten ge-niet, pluk ik wat aan de kruiden en haal hier en daar een plant weg die er niet thuis-hoort." In de voortuin een over-vloed aan tijm, wilde marjo-lein (*Origanum vulgare*), valse salie (*Teucrium scoro-donia*) en lievervrouwebes-terd (*Galium odoratum*). Hoewel mogelijk, wordt er zelden van geknipt voor

keukengebruik. Bijen en an-dere bestuivers mogen alle stuifmeel en nectar uit hun bloemen verzamelen. Voor eigen gebruik heeft het ge-zin aan de andere kant van het huis een minimoestuin-tje. Groenten en kruiden staan in bakken. Laag tegen de grond en hoog op poten. De bakken op hoogte zijn er nog maar recent bijgeko-men. "Gekocht toen we eigenlijk op zoek waren naar een miniserre, maar dit bleek het handigst te zijn: een gecombineerd model." Het serretje staat ondertus-sen barstensvol met stevig

uitgroeide tomaten en een amanaskers (*Physalis peru-viana*). Het gaat er zo uit-bundig aan toe, dat het zaaitelje waarin Leonie ronde worteltjes zaaide, er niet meer bij kan. Het staat dicht bij een collectie munt, op de grond, op verharding die vroeger parking was naast de eigenlijke inrit. "Die grote oppervlakte ver-harding was er al toen we het huis kochten. We laten ze voorlopig zoals ze is. Wel-licht dat we ze binnenkort wel groener maken door een kruidenmengsel in de voe-gende te zaaien of – zoals Mi-

chel voorstelt – hier en daar een steen weg te nemen en die te vullen met kruipers."

Voedselbos

Aan de groene kant van de woning zorgen onder andere drie soorten inheemse rozen en Lambertsnoot (*Corylus maxima*) voor een link met de achtertuin. De kruiden gaan er over in een 'voedsel-bos', een combinatie van dit keer wel voor menselijke consumptie bedoelde plan-ten, bessen en vruchten. Voedselbos slaat niet zozeer op een aanwezigheid van

Favoriete plek

Isabelle: "De tuin-stoelen bij de vij-ver. Het is een ech-te rustplek en je zit er omgeven door bloemen."

Water en kruiden: ideaal ge-zelschap voor een overvloed aan dieren. Libellen en wa-terjuffers vliegen af en aan. In het water geen vissen. Het moet uitgroeien tot een paradijs voor amfibieën, wa-terkevers en alle insecten die aangewezen zijn op wa-ter om te overleven. "Vissen zouden ze opeten." Aan de noordkant van het water ligt een strand met daarin enkele versteende houtblokken. Het is een ideale zonneplek voor amfibieën, maar ook drink- en badzone voor in-secten en tuinvogels.

Bonte bloemen

De bloemenweide en een veldje met eenjarige wilde planten staan er kleurig bij. Siermaker van het moment is het slangenkruid (*Echium vulgare*), hij geeft een blauw-witte constante van links tot rechts en van voor tot achter. Verder vlasbekje (*Linaria vulgaris*), blaassilene (*Silene vulgaris*) en alles wat in een kleurrijke wegerm en akkrand verrast. Isabelle legt ze allemaal, een voor een, vast met haar camera.

Fotografieren was al een hobby en kreeg door de groei van de bloemenweide een extra dimensie. Zoals een bloemenweide het verlangt, maait Philippe ze twee keer per jaar. "Met een bosmaaiër en niet alles in-eens, want dan ontnemen je de insecten en andere diertjes ineens alle schuil-, nest-en eetgelegenheden." Een in-sectenhotel hoort er ook bij. Klein, maar uitnodigend. Idem voor een bewust ge-spaard plekje brandnetels.

Tuinraad

Michel Geys: "Maai het gazon nooit in zijn geheel. Laat altijd enkele, steeds andere, plekjes niet gemaaid. Zo kunnen er kruiden bloeien en lok je nuttige insecten naar je tuin."

"Groter dan deze halve me-ter hoeft het niet te zijn om dagvlinders als gehakelde aurelia, kleine vos en atalan-ta in de tuin te hebben." Ook het gazon kan met een hart voor dieren, zo illustreert Philippe. Hij maait het nooit in zijn geheel, maar verget bewust altijd enkele plekjes, zodat rolklaver (*Lotus corniculatus*), rode en witte klaver, bijenkorfje of wilde brunel (*Prunella vulgaris*) en madeliefjes kunnen bloeien.

SOS TUINAANNEMER

Pleidooi voor inheemse planten

Philippe wilde een tuin met alleen maar natuur-lijke planten met hoge nectar- en stuifmeelwaar-den. Hij moest er – ook op aangeven van Isabelle – netjes en geordend uit-zien en ruimte geven om er als gezin met twee op-groeiende meisjes volop van te genieten.

In Michel Geys van na-tuurtuinen.be vonden ze een tuinaannemer die hun tuindeeën waar kon maken. Hij legt zich al ja-ren toe op de creatie van 'natuurlijke tuinen' met bloemenweides, amfi-bieënpoelen, bij- en vlin-dervriendelijke planten en bes- en vruchtdragen-de struiken voor vogels. Wilde tuinen wij hij het niet genoemd hebben.

"Wild wordt al snel geas-soocieerd met verwilderd. Een natuurrijke tuin mag eruitzien als tuin: geordend, met afboudingen waar nuttig en nodig, gras dat gemaaid wordt en ge-leidelijk overgaat in bij-voorbeld bloemenweide of ruigte."

Vaak last Michel hier en daar ook een strak ge-schoren haag of volume in, "kwesstie van te be-na-drukken dat de tuin wel degelijk bijgestuurd en verzorgd wordt." Het maakt het mogelijk om dit soort tuinen ook in verka-velingen aan te leggen.

zonder dat burens opmer-kingen hebben dat het toch allemaal maar één grote wildernis is. Met de looks van een normale tuin, maar een absoluut kleurrijke invulling met de streekeigen planten zorgt het vaak voor ver-baasde blikken. Een tuin met inheemse planten is vaak kleurrijker en bloeit langer dan een Engelse border. Voeg daar nog bij dat hij zelfs in de winter attractief is, want kaar-denbol (*Dipsacus*), teunisbloem (*Oenothera*) en wilde cichorei (*Cichorium intybus*) blijven rechtop staan en lokken tuinvogels met hun goed gevul-de zaaddozen."

Michel hoopt dat het aanzet tot navolging. "Al is het maar dat ze op een kleine oppervlakte in-heemse planten zetten die extra gastvrij zijn voor alle soorten bijen, in-secten en vlinders. Tien procent van de opper-vlakte zou mooi zijn. Als we dat allemaal doen, dan ontstaat er over geheel Vlaanderen één grote slang, of een groot net-werk dat natuurgebied met natuurgebied ver-bindt en de biodiversiteit ten goede komt."

Ook een SOS-tuinaannemer of zin in tuindeeën? www.tuinaannemer.be